

*Ja za wodą - Ty za wodą,
jako Ci to jajko podom,
Niech ten napis Cię ośmieli,
Byś był u mnie co niedzieli.*

Dofinansowane przez
Samorząd Województwa
Opolskiego

Co-financed by the
Self-Government of the
Opolskie Voivodeship

Dofinansowano ze
środków Ministerstwa
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego w ramach
programu „Wspieranie
działań muzealnych”

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Co-financed by the Polish
Ministry of Culture and
National Heritage as part
of the “Wspieranie działań
muzealnych” programme
for museums support

Patronat honorowy | Honorary patronage

MARSZAŁEK
Województwa Opolskiego
Andrzej Buła

Patronat medialny | Media patronage

**KRUCHA
SZTUKA**

czyli od kurzego jajka
do opolskiej kroszonki

**FRAGILE
ART**

from an egg
to kroszonka

Krucha sztuka czyli od kurzego jaja do opolskiej kroszonki

Wystawa, którą Państwu prezentujemy, poświęcona jest tradycjom kroszonkarskim na Opolszczyźnie. Przybliży pokrótce dzieje zdobienia jaj wielkanocnych w naszym regionie, począwszy od pierwszego znalezionego na opolskim Ostrówku glinianego jajka, po czasy powstania najbardziej znanej w regionie techniki rytowniczej. Ekspozycja przedstawia też prekursorów tej techniki – w tym sylwetkę Jerzego Lipki – oraz zastosowanie tradycyjnych wzorów we współczesnej sztuce etnodizajnu.

Poprzez tę ekspozycję odpowiadamy Państwu na najczęściej zadawane pytania, przede wszystkim: czym tak naprawdę jest kroszonka opolska i jak powstaje. W kilku słowach i rysunkach prezentujemy żmudny proces jej tworzenia od doboru odpowiedniego jajka, sposobów barwienia i zdobienia aż do omówienia jego symboliki w kulturze i tradycji ludowej.

Dzięki filmowi instruktażowemu mogą Państwo zobaczyć sam proces tworzenia wzoru, krok po kroku, w wykonaniu twórczyni ludowej wraz z jej komentarzem.

W gablotach wystawowych prezentujemy Państwu wybrane kroszonki ze zbiorów Muzeum Wsi Opolskiej, będące efektem konkursów kroszonkarskich organizowanych w naszej placówce od ponad 30 lat. Muzealna kolekcja na chwilę obecną liczy łącznie ponad 3 tys. zdobionych jaj i jest największą kolekcją tego typu w zbiorach muzealnych w Polsce.

Poza tradycyjnymi kroszonkami na wystawie zaprezentowane zostały wyroby rękodzieła ludowego i artystycznego mające bezpośredni

związek ze sztuką wykonywania kroszonek i ich tradycyjnym wzornictwem. Są to między innymi naczynia ze szkła i porcelany z lat 70. zdobione tradycyjnymi wzorami kwiatowymi i motywami roślinnymi, a także przedmioty odzwierciedlające współczesną formę rzemiosła artystycznego, łączące sprawnie tradycyjne wzornictwo ludowe z nowymi trendami.

W 2019 roku tradycja zdobienia jaj techniką rytowniczą została wpisana na krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Mamy nadzieję, że prezentowana w tym miejscu wystawa podkreśli ten bardzo ważny dla naszego regionu fakt, a nasza ekspozycja w ciekawy i przystępny sposób przybliży Państwu tę wyjątkową tradycję.

Fragile art – from an egg to kroszonka

The exhibition is devoted to the tradition of making *kroszonka* eggs in the region of Opole Silesia. *Kroszonki* [plural of *kroszonka*] are Easter eggs decorated by colouring and scratching. This unique tradition is called *kroszonkarstwo* in Polish. At the exhibition, you will learn the history of this tradition in the region, from the first clay egg found in the old settlement of Ostrówek to the emergence of the scratching technique. The pioneers of this technique are presented as well, including the major figure of Jerzy Lipka, along with traditional patterns applied to modern art of ethnographic design.

Through this exhibition, we would like to respond to the most frequently asked questions concerning *kroszonki* from the region of Opole Silesia – what they actually are and how they are made. We use words and images to present the laborious process of their creation, from the choice of the right egg to colouring and decorating methods. Last but not least, we discuss the significance of *kroszonka* in folk culture and tradition.

The tutorial video will show you the process of the pattern creation, step by step, presented by a folk maker along with her commentary.

In the display cases, you can admire selected *kroszonki* from the collection of the Opole Museum of Rural Architecture. The eggs have been made for *kroszonka* competitions organised by our institution for 30 years. At present, the collection amounts to over 3 thousand decorated eggs. It is the largest museum collection of this kind in Poland.

Apart from the traditional *kroszonka* eggs, the exhibition features objects of folk handicraft and artisanry directly connected with the art of *kroszonkarstwo* and the traditional designs. These include glass and porcelain dishes from the 1970s, ornamented with traditional floral and plant patterns as well as objects which reflect the modern forms of artisanry, skilfully combining traditional folk design with the latest trends.

In 2019, the tradition of egg decorating using the scratching technique was included on the Polish List of Intangible Cultural Heritage. The exhibition is meant to draw attention to this fact, so important for our region. We hope that your visit here will help you learn more about this tradition in an interesting and attractive way.